

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO XIV

PONEDELJEK, 15. OKTOBER 1984

ŠT. 10

Ustvarjalnost in mi

»Delavci v DO imajo pravico in dolžnost nenehno spodbujati in zagotavljati potrebne pogoje in sredstva za ustvarjalni odnos delavcev do dela, da bi se stalno zboljševala materialna osnova njihovega in celotnega družbenega dela z razvojem novih in izboljševanjem obstoječih proizvodov, delovnih sredstev in orodij, proizvodnih postopkov in organizacije dela«.

Tako ali podobno se glasi eden izmed prvih členov pravilnikov ali sporazumov o inventivni dejavnosti ali širše ustvarjalnosti delavcev. Tej dejavnosti pripisujemo v času zaostrene gospodarske situacije še kako važno vlogo.

Vendar ugotavljamo, da je ta dejavnost vse prevečkrat le politična aktivnost. V združenem delu namreč iz leta v leto opazamo, da se inventivna dejavnost zelo počasi oživlja. Redke delovne organizacije se lahko pohvalijo z zadovoljivo stopnjo ustvarjalnosti. Večina je takih, ki ugotavlja, da se na tem področju komaj opazna premik na bolje.

In zakaj je takšno stanje v naši ljubi domovini? Mar smo res tako miselno nerazviti, da je v Švici prijavljenih 1000 patentov, v Jugoslaviji pa le 45 patentov na milijon prebivalcev, v ZR Nemčiji najdemo enega inovatorja na 20 zaposlenih, pri nas pa na 1500 zaposlenih...? In kako so ustvarjalni delavci cenjeni in stimulirani pri nas in kako v razvitih deželah?

Da, prav tu so verjetno kali počasi in težko ozdravljive bolezni — nizke ustvarjalnosti!

Pri tem se ne bi dotikali razvpite problematike nagajevanja oz. delitve po delu. Poglejmo samo nekaj primerov, ki nakazujejo osnovne probleme stimuliranja ustvarjalnosti.

Nemalokrat se v delovnih organizacijah srečamo s primeri, da delavec z rednimi delovnimi nalogami dobi dodatno nalogo oz. zadolžitev. Ne takšno, ki delavca okupira morda nekaj ur ali dni, ampak tako, ki večkrat zahteva veliko predanosti tej nalogi za daljši čas in ki je tudi materialno visoko ovrednotena.

In še bi lahko naštevali podobne, vsakdanje probleme, da se v globljo problematiko inventivne dejavnosti sploh ne spuščamo.

Res je, da je dolžnost vsakega delavca, da svoje delo opravlja čimbolj učinkovito, ustvarjalno, prizadevno. Prav gotovo ni edina stimulacija za ustvarjalno delo materialna oz. denarna nagrada. Niti najmanj pa ni vzpodbudno, če ustvarjalnega delavca nagradimo na star, še vse preveč ustaljen način: »Poglej ga, ta se pa grebe, ali »Gotovo ima kakšno korist od tega!« »Verjetno nima dovolj rednega dela, da se ukvarja z dodatnimi problemi« »Navsezadnje pa je vprašanje, če je ravno »pri zdravi«...«

Kaj pa v naši delovni organizaciji?

3. člen našega samoupravnega sporazuma o inventivni dejavnosti pra-

vi: Vsak delavec ima pravico in dolžnost, da pri opravljanju svojega dela deluje za ustvaritev čimboljših rezultatov dela in ustvarja pogoje za razvoj inventivne dejavnosti.

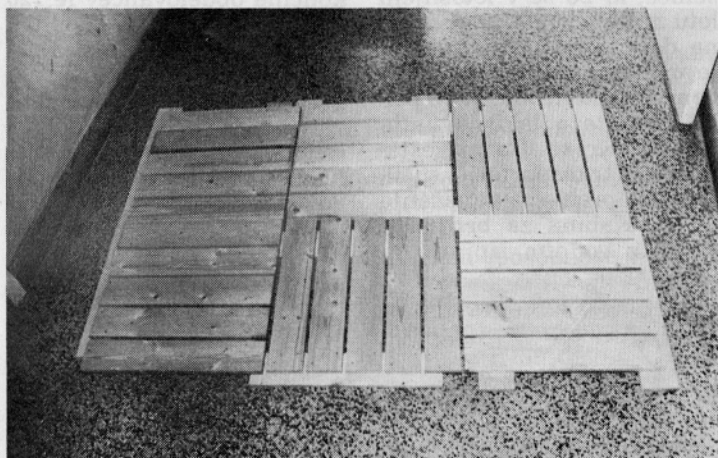
Tudi v naši DO imamo letno premalo evidentiranih inventivnih predlogov. Res pa je, da lahko najdemo neregistrirane izboljšave, tehnološke rešitve, predloge za nove izdelke, bodisi izvirne ali po-

tujih vzorih in celo prijavljene patente. Vse to gre mimo nas skoraj neopazno, v sklopu rednih delovnih nalog.

Glede na to bi prvemu delu 3. člena samoupravnega sporazuma lahko skromno prikimali. Vendar, ali smo tudi dovolj zreli, da vsakdo pripomore k ustvarjanju ugodnih pogojev za razvoj ustvarjalnosti?

Miran Mozetič

Novi izdelki v TO Podnart

Talni elementi za kopalnice

S pričetkom proizvodnje sestavljivih regalov za izvoz smo se v TO Podnart znašli pred problemom kam z ostanki, ki napadejo v proizvodnji. Napadajo namreč skoblane deske dolžin od 20—90 cm, ki bi jih bilo škoda zavreči oz. prodajati kot odpadni material.

Skupaj z razvojnim in prodajnim oddelkom smo razmišljali, kako napadli material koristno uporabiti. Izmed številnih predlogov smo izbrali šest izdelkov, ki bi jih v naši TO lahko izdelovali in za katere smatramo, da so tržno zanimivi, in sicer: korita za rože, stojala za časopise ali dežnike, okvirji za ogledala, zaboji (police) za shranjevanje sadja, talni elementi za kopalnice, vrtno garniture ipd. ter vrtno ograje.

Elementi se oblikovno in funkcionalno vključujejo v sodobno pohištveno opremo, hkrati pa so tudi zelo dekorativni. Izdelani so iz desk profila 19×95 mm, skoblani, izdelki, namenjeni za uporabo v stanovanjih, pa tudi brušeni. Ostala površinska obdelava je prepuščena kupcu, da jo po lastni želji barvno prilagodi prostoru. Vzorci so že izdelani in so ogled v naših poslovalnicah na Rečici, v Murski Soboti in v Zagrebu. Izdelki so bili razstavljeni tudi na nedavnem zagrebškem velesejmu.

Po besedah naših predstavnikov je bil odziv pri obiskovalcih ugoden, zato smo se odločili, da izdelamo večjo količino elementov za prodajo na kranjskem sejmu, ki bo sredi meseca oktobra. Podobnih izdelkov na našem tržišču do sedaj ni bilo, zato smatramo, da ob primerni predstavitvi in propagandni akciji ne bi smelo biti težav pri prodaji.

Jure R.

Police za shranjevanje sadja

Takole poteka gradnja lakirnice v Mojstrani

V Mojstrani nova lakirnica

Tržišče je vedno bolj zahtevno in zavedamo se, da je potrebno proizvajati kvalitetne izdelke. Pomembno je, da so natančno površinsko obdelani, skratka popolni so za kupce zanimivi. V TOZD Mojstana smo se odločili, da bomo zgradili novo lakirnico v podaljšku nove proizvodne hale.

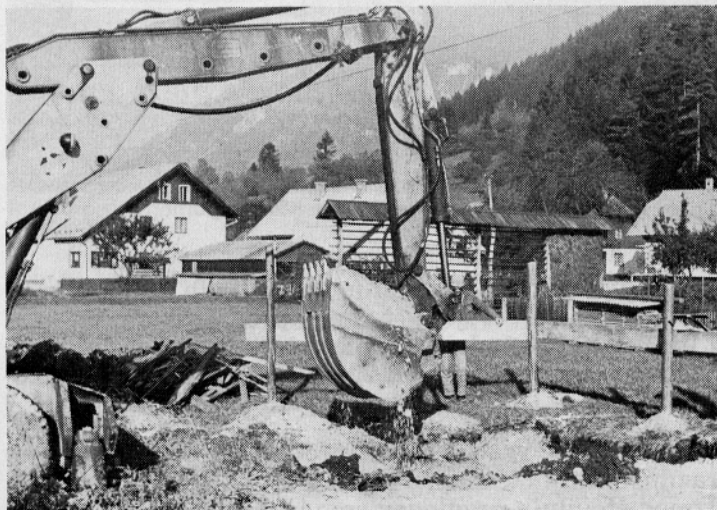
Z večjimi planskimi zadolžitvami ter zahtevnejšimi nalogami smo bili prisiljeni, da se zgradi v Mojstrani tudi lakirnica. Le-ta bo zgrajena v podaljšku nove proizvodne hale in med upravno stavbo. Ta lokacija je najprimernejša glede na proizvodni proces.

Izvajalec del je Gradis Jesenice, ki bo še v letošnjem letu zaključil groba gradbena dela. Sama konstrukcija je montažna. Ko bodo gradbena dela končana, se bo pričela montaža lakirne linije iz SOP Krško. Ta je sestavljena iz transporterja, sušilnika in opreme za nanašanje lakov. Kabina za brizganje pa je z vodnim izpiranjem

onesnaženega zraka ter avtomatsko dvižno mizo med paletama. Sušilnik je razdeljen v štiri ogrevalne cone. Transportni sistem je sestavljen iz dveh vzporednih verig, ki sta v medsebojni razdalji 1400 mm. Ogrevalni medij za sušilnik in ogrevanje zraka je vroča voda 90/70°. Predvidena dnevna količina obdelovancev je 120 kom vrat, kar je zadovoljiva kapaciteta za TO Mojstrana.

Lakirna linija bo služila pri proizvodnji masivnih vhodnih vrat, katere že izdelujemo. Lakirnica bo zgrajena v prihodnjem letu in to bo pomenilo veliko za našo temeljno organizacijo.

Noč

Brez ustrezne mehanizacije pač ne gre

Nova proizvodna hala — furnirnica v TO Rečica je z vsemi potrebnimi stranskimi prostori in inštalacijami v zaključni fazi.

V kratkem bo nudila precej boljše delovne pogoje vsem, ki se trudijo s pripravo furnirja

Lesarski dan na obrtnem sejmu v Celju

Na obrtnem sejmu v Celju od 14. do 23. septembra 1984 je bil dan poseben poudarek lesarski dejavnosti, ki je bila prikazana z lesnimi proizvodi, repromateriali in lesnoobdelovalnimi stroji v posebnem paviljonu.

V petek, dne 21. septembra 1984 je bil »lesarski dan« s posvetom Razvojne usmeritve individualne lesarske proizvodnje ter izobraževanja, usposabljanje in izpopolnjevanje lesarskih kadrov.

Uvodne obrazložitve na posvetu, ki so ga organizirali Splošno združenje drobnega gospodarstva Slovenije, Zveza obrtnih združenj Slovenije in Splošno združenje lesarstva Slovenije, sta podala prof. Niko Kralj, dipl. ing. arh. in Alojz Leb, dipl. oec. namestnik predsednika strokovnega sveta izobraževalne skupnosti lesarstva Slovenije.

Tako kot na celotnem jugoslovanskem področju je tudi v naši republici v preteklem in letošnjem letu bila posvečena velika pozornost drobnemu gospodarstvu.

Večkrat je o tem razpravljala tudi slovenska skupščina. V gradivu skupščine je posebej pomembno to, da so ukrepi in aktivnosti za nadaljnji razvoj drobnega gospodarstva konkretno opredeljeni po posameznih specifičnih področjih in to posebej za družbeni sektor drobnega gospodarstva in posebej za samostojno osebno delo.

Na počasnejši razvoj so v preteklosti vplivali različni razlogi, predvsem pa ukrepi ekonomske politike. V razvoju drobnega gospodarstva je bila zanemarjena perspektiva razvoja na manj razvitih območjih in preko tega tudi gospodarskega razvoja kot celote na teh območjih.

Z namenom, da bi se ustvarili ugodnejši pogoji za razvoj drobnega gospodarstva, so se na Skupščini SRS opredelili, da je potrebno do-

seči določene spremembe v planskih dokumentih, kreditni politiki, davčni in obrtni zakonodaji in pa celotni politiki na področju zaposlovanja in usmerjenega izobraževanja. Obrtniki predstavljajo vez med osebnim delom in industrijo.

Našo lesno industrijo sestavljajo praviloma velike delovne organizacije, ki se ne morejo hitro prilagoditi novim razmeram na tržišču.

V razvitih zahodnih državah imajo največ podjetij s 50 do 100 zaposlenih, ki izdelujejo zelo zahtevne izdelke po individualnem naročilu. S tem dosegajo visoko ceno svojih izdelkov na mednarodnem tržišču.

Naša pohištvena industrija se bo morala usposobiti za izdelavo specialnega stilnega pohištva tudi po individualnem naročilu. Na ta način bo dosegla večjo prodajno ceno in s tem večji dohodek. Ugotavlja se tudi, da ni bistvene razlike med cenami kvalitetnih in nekvalitetnih izdelkov. Zato se izdelkom za domači trg ni posvečala

posebna pozornost glede izgleda in kvalitete. Prednost smo dajali količinam in cenam. S padanjem kupne moči na domačem trgu bo potrebno več izvažati in zato narediti večji kvalitetni skok v proizvodnji. Pri tem lahko veliko pripomore tudi drobno gospodarstvo.

Izobraževanje kadrov za drobno gospodarstvo po uvedbi usmerjenega izobraževanja predstavlja poseben problem. Ta problem je v resnici tako pereč samo zato, ker so se obrtniki premalo vključili v ta proces. Kljub kritiki, da učenci po končani šoli premalo obvladajo praktično delo, je bilo zagotovljeno, da ni stanje tako črno, če se pri tem bolj angažirajo. Praktično izobraževanje v času proizvodnega dela med šolskim letom in pripravniško dobo po končanem šolanju je preneseno na obrtnika oziroma delovno organizacijo.

S tem lahko ugotovimo, da je velik del usposabljanja za delo preneseno na delovno organizacijo oziroma obrtnika. Glede na hiter tehnološki razvoj moramo doseči večjo splošno izobrazbo kadrov, kar jim omogoča večjo prilagodljivost pri uvajanju novih izdelkov.

Blažević

Arhiviranje gradiva

Na XI. posvetovanju arhivskih delavcev v Čatežu ob Savi lani v novembru so obravnavali predvsem probleme, ki nastajajo pri zbiranju gradiva družbenopolitičnih organizacij in društev po letu 1945.

To leto pa pomeni tudi prelomnico naše zgodovine in je tudi za arhivsko delo posebnega pomena. Nova politična in gospodarska struktura je vplivala tudi na delo DPO in društev. Do leta 1950 je le malo ohranjenega. Zapisniki so skromni, ljudem se ni zdelo vredno hraniti razne dokumente. Po tem obdobju pa se kopiči material, po letu 1974 ima vsaka TOZD svoje DPO. Zakon o kulturni in naravni dediščini pravi, da mora biti gradivo urejeno in popisano glede na pomembnost dokumentov. Za pravilno materialno varstvo bi morala skrbeti tudi širša družbena skupnost, to ni samo naloga arhivarjev.

Evidentiranje gradiva DPO in društev je v naši ožji domovini zelo različno. Pestro je tudi njihovo shranjevanje, ponekod hranijo prav vse, drugod oddajo DINOS-u sproti za vsako leto. Kot je znano, ima vsaka delovna organizacija ali ustanova naslednje DPO: ZK, OOS, ZS MS, gasilsko, športno društvo ali še kakšno drugo organizacijo. Morda bo komu v pomoč, če navedemo nekatere roke (po pomembnosti) shranjevanja:

V organizaciji ZK:

zapisniki — trajno hranjenje
politične ocene, stališča, poročila — trajno hranjenje
pošta, obvestila — po izbiri poslovnik ZK — trajno
blagajna — 5 let

V organizaciji ZS:

zapisniki sestankov — trajno
poročila in politična stališča — trajno
kandidacijski postopki ter priprave na volitve — trajno
banka in ostala finančna dokumentacija — 5 let
naročilnica, dobavnica — 5 let
zaključni računi — trajno

V organizaciji ZSMS

seznam članstva — trajno
zapisniki — trajno
politične ocene — trajno
zaključni računi — trajno
pošta in finančna dokumentacija 5 let

V gasilskem društvu

zapisniki sej občni zborov — trajno
pohvale, priznanja — trajno
finančna dokumentacija — 5 let
dopisi, poročila, sezname — 5 let
samoupravni akti — trajno

Gradivo, katero ima rok hranjenja »trajno« še ni nesporno arhivsko gradivo. Sicer pa bo potrebno še natančno proučevanje gradiva DPO in društev. Po kategorijah bo potrebno opredeliti značaj arhivskega gradiva. Ko bodo narejeni inventarji gradiva po posameznih organizacijah združenega dela, bo primerjava med njimi pokazala dejansko stanje.

Vesna

Sklepi samoupravnih organov

Odbor za splošne zadeve, družbeni standard in obveščanje (24. 9. 84)

1. Obravnaval je predlog o nakupu 2 garsonjer v Lovranu za počitniško dejavnost in sprejel sklep

— o podpisu pogodbe o nakupu 2 garsonjer v Lovranu

— delavskemu svetu DO je predlagal, da odobri 3.910.653,50 din za nakup garsonjer

Obravnaval je tudi vprašanje event. prodaje počitniške prikolice (zaradi pridobitve garsonjer), vendar je odločil, da nobene prikolice ne bomo prodali.

2. Obveščen je bil o nadaljevanju adaptacije počitniškega doma v Seči (kuhinja, jedilnica, sobe) in o gradnji koče v Vratih.

3. Skupščina občine Radovljica in DPO so naslovili na OZD, del. skupnostim in občanom prošnjo za solidarnostno pomoč prizadetim občanom občine Brus, s katero je naša občina tesno povezana.

Na območju Kopaonika so od 1977. leta do danes zoznali 38.000 potresnih sunkov, med njimi je bilo več tudi rušilnih. Najhuje so vedno prizadeti prav občani Brusa. Pred kratkim je ostalo brez strehe 7000 ljudi. Bliža se zima, zato je tamkajšnjim prebivalcem treba takoj pomagati.

Odbor je po obravnavi predlagal, da se vključimo v solidarnostno akcijo zbiranja pomoči in prispevamo 300,00 din na zaposlenega v LIP Bled iz sklada skupne porabe. O predlogu naj razpravlja delavski svet DO in solidarnostno pomoč odobri.

Svet za finančne zadeve (3. 10. 84)

1. Pregledal je poročilo o odobrenih likvidnostnih kreditih in odkupu menic in ga potrdil.

2. Jelovici Škofja Loka je odobril kratkoročni kredit, letga pa je podaljšal Slovenijalesu Ljubljana, Iskri Telematiki Kranj in KS Gorje.

3. Na osnovi novih obrestnih mer za vse vrste kreditov je svet odločil, da za likvidnostne kredite med našimi TO obrestni ne spreminjamo, za poslovanje izven DO pa postopoma povečamo obresti do 5 % izpod bančnih obrestnih mer.

4. Sprejel je sklep o najemu kreditov za trajna obratna sredstva iz zamenjave kratkoročnih kreditov za izvoz v dolgoročne.

5. Odobril je najem blagovnega kredita za uvoz lepila in furnirja. Za podpis pogodbe sta bila pooblaščenca Franc Bajt in Jože Lipnik.

6. Odobril je najem kratkoročnih kreditov pri GKB Kranj, PE Radovljica za izvoz in potrošniška posojila.

7. Odobril je uporabo sredstev skupne porabe in rezervnega sklada za začasni prenos v obratna sredstva, dokler ni potrebe za uporabo skladov.

Delavski svet TO Podnart (19. 9. 1984)

1. Potrdil je investicijski program za izgradnjo kotlovnice, sušilnice, kompresorske postaje ter razvodnih naprav in instalacij. V investiciji je predvideno, da bi manjkajoča sredstva TO Podnart združili TO Rečica in TO Tomaž Godec, zato je delavski svet TO Podnart dal investicijski program v obravnavo delavskemu svetu TO Rečica in TO Tomaž Godec in predlagal, da ga sprejmeta v predloženi obliki;

2. Potrdil je samoupravni sporazum o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah za razporejanje dohodka, ČD in delitev sredstev za OD in skupno porabo v lesarstvu;

3. Potrdil je povečanje norm pri izdelavi sestavljenih polic za 10 % in veljajo od 1. 10. 1984;

4. Sprejel je sklep, da prodajni sektor s 17. 9. 1984 v skladu s projekcijo cen za leto 1984 in 16. členom Pravilnika o oblikovanju prodajnih cen sklone s potrošniki žaganega lesa samoupravni sporazum o povečanju cen žaganega lesa za 19,5 %. Navedena podražitev je potrebna zaradi podražitve surovin in vskladitve cen na enotnem jugoslovanskem tržišču;

5. Pregledal je zahteve Vodnogospodarske inšpekcije, Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko, podane na podlagi inšpekcijskega pregleda z dne 23. 8. 1984 in ugotovil, da so nekatere zahteve že realizirane, ostale obveznosti pa bodo opravljene v zahtevanem roku;

6. Obravnaval je osnutek samoupravnega sporazuma o oblikovanju in uporabi prihodkov, razporejanju skupnega dohodka in o združevanju v sklade LB Temeljne banke Gorenjske Kranj in nanj ni imel pripomb;

7. GD Bohinjska Bela in Kamna gorica je za dobiček na srečelovu odobril vsakemu po 15 prm žagovine;

PREGLED BOLNIŠKE ODSOTNOSTI V DO LIP BLED

za mesec avgust 1984 in primerjava z avgustom lanskega leta

1983	DSSS	T. Godec	Rečica	Mojstrana	Podnart	Trgovina	DO LIP
do 30 dni	1,08	4,39	3,43	4,59	2,30	1,04	3,59
nad 30 dni	0,04	2,43	2,64	4,78	2,57	—	2,37
skupaj	1,12	6,82	6,07	9,37	4,87	1,04	5,96
porodniška odsotnost	—	0,81	1,12	1,51	2,57	3,70	1,07

1984	DSSS	T. Godec	Rečica	Mojstrana	Podnart	Trgovina	DO LIP
do 30 dni	0,87	4,31	3,13	2,72	4,92	3,72	3,55
nad 30 dni	2,21	2,82	2,39	2,42	3,60	—	2,59
skupaj	3,08	7,13	5,52	5,14	8,52	3,72	6,04
porodniška odsotnost	—	0,18	1,57	1,21	2,58	—	0,82

PREGLED BOLNIŠKE ODSOTNOSTI V DO LIP BLED

za mesece I.—VIII. 1984 in primerjava z istim obdobjem lanskega leta

1983	DSSS	T. Godec	Rečica	Mojstrana	Podnart	Trgovina	DO LIP
do 30 dni	1,94	5,88	5,25	4,20	5,97	1,21	5,14
nad 30 dni	0,88	3,45	2,58	2,95	2,63	0,23	2,80
skupaj	2,82	9,33	7,83	7,15	8,60	1,54	7,94
porodniška odsotnost	0,15	1,11	0,44	1,61	1,66	1,95	0,92

1984	DSSS	T. Godec	Rečica	Mojstrana	Podnart	Trgovina	DO LIP
do 30 dni	1,53	4,12	3,85	3,35	5,82	2,37	3,84
nad 30 dni	1,27	2,73	1,97	2,59	3,16	—	2,33
skupaj	2,80	6,85	5,82	5,94	8,98	2,37	6,17
porodniška odsotnost	0,92	1,27	2,46	1,50	1,81	0,07	1,63

Kulturno sodelovanje s Koroško

Kljub neprijaznemu ukrepu ZIS — famoznemu pologu za prehod čez mejo, so se v preteklem in letošnjem letu vezi z našimi rojaki onkraj Karavank še naprej utrjevale, žal v omejenem obsegu. Zlasti tesno je sodelovanje na področju kulture. Nosilci tega sodelovanja s Koroškimi Slovenci so Moški komorni zbor Stane Žagar iz Kroke, ki že vrsto let tesno sodeluje s Slovenskim kulturnim društvom Radiše. Prav tako živahno in vsestransko pa je tudi nekaj letno sodelovanje med Kulturno prosvetnim društvom Verige Lesce in Slovenskim kulturno prosvetnim društvom Zarja iz Železne Kaple. Občasne stike in medsebojno izmenjavo gostovanj imajo tudi pevci Moškega komornega zbora A. T. Linhart Radovljica z Moškim zborom Slovenskega kulturno prosvetnega društva Kočna iz Sveč.

Razen na področju množične ljubiteljske kulture je bilo in bo bržčas nekaj sodelovanja tudi med Glasbeno šolo Radovljica in Gimnazijo za Slovence oz. z Dijaškim domom v Celovcu.

V okviru sklenjenega dogovora o kulturnem sodelovanju med Gorenjsko in Koroško, največ v Kranju oz. v galerijah Gorenjskega muzeja, razstavljajo koroški likovniki, naši pa na Koroškem. V avgustu pa je v sklopu tega dogovora razstavljaval v galeriji An der Stadtmauer v Beljaku akademski alikar Boni Čeh iz Radovljice.

Kolektivno nezgodno zavarovanje

Splošni pogoji za nezgodno zavarovanje oseb

1. S splošnimi pogoji se urejajo odnosi med zavarovalno skupnostjo in skleniteljem zavarovanja za primere:

- smrti zaradi nezgode,
- trajne izgube splošne delovne sposobnosti,
- prehodne nesposobnosti za delo,
- okvare zdravja, ki zahteva zdravniško pomoč.

2. Praviloma se lahko zavarujejo osebe od 14. do 75. leta starosti

— osebe, katerih splošna delovna sposobnost je zaradi težje bolezni, težjih telesnih hib in pomanjkljivosti zmanjšana, se zavarujejo s plačilom povišane premije,

— Duševno bolne osebe in osebe, ki jim je vzeta poslovna sposobnost, so nesposobne za zavarovanje

Pojem nezgode

Za nezgodo se šteje vsak nenaden, od zavarovančeve volje neodvisen dogodek, ki deluje v glavnem od zunaj in naglo na zavarovančovo telo ter ima za posledico njegovo smrt, popolno ali delno invalidnost, prehodno nesposobnost za delo ali okvaro zdravja, ki zahteva zdravniško pomoč.

— Za nezgodo se v glavnem štejejo naslednji dogodki:

- povozitev, trčenje, udarec s predmetom ali ob kakšen predmet, udarec električnega toka ali strele, padec, spodslaj, strmoglavljenje, ranitev z orožjem in raznimi drugimi predmeti ali z eksplozivnimi snovmi, ubod s kakšnim predmetom, udarec ali ugriz živali,

- zastrupitev prebavnih organov s hrano ali s kemičnimi sredstvi, razen poklicnih obolenj,

- okužba poškodbe, ki je nastala zaradi nezgode,

- opekline z ognjem ali elektriko, vročimi predmeti, tekočinami ali paro, kislinami, lužinami in podobno, zadavitve in utopitev,

- mrčesni pik, razen če takšen pik povzroči nalezljivo bolezen,

- pretegi mišic, izpahi, zvini, zlomi kosti, ki nastanejo zaradi naglih telesnih kretanj ali nenadnih naporov — če so nastali zaradi nepredvidenih zunanjih dogodkov in so bili neposredno po poškodbi ugotovljeni v bolnišnici ali zdravstveni ustanovi,

- delovanje svetlobe, sončnih žarkov, temperature ali slabega vremena, če je bil zavarovanec takšnemu delovanju izpostavljen,

- zaradi nezgode, ki se je neposredno pred tem zgodila, zaradi reševanja človeškega življenja, zaradi takšnih nepredvidenih okoliščin, ki jih ni mogel preprečiti,

- delovanje rentgenskih in radijskih žarkov, če nastopi naglo in nenadno, razen poklicnih obolenj.

Trajanje zavarovanja in jamstvo

Zavarovalna pogodba se lahko sklone:

- na določeno trajanje (kratkoročno, enoletno in večletno)

- na nedoločeno trajanje — dolgoročno zavarovanje.

Na polici je označen dan začetka zavarovanja. Zavarovanje se prične ob 24.00 uri tistega dne, ki je na polici označen kot dan začetka zavarovanja in preneha ob 24.00 uri tistega dne, ki je na polici označen kot dan prenehanja zavarovanja.

(Nadaljevanje na 4. strani)

KOLEKTIVNO NEZGODNO ZAVAROVANJE

(Nadaljevanje s 3. strani)

Obseg obveznosti zavarovalne skupnosti

V primeru nezgode izplača zavarovalna skupnost vsote, ki so dogovorjene v zavarovalni pogodbi, in sicer:

- zavarovalno vsoto za smrt, če je zavarovanec umrl zaradi nezgode oziroma zavarovalno vsoto za invalidnost, če je zaradi nezgode pri zavarovancu nastopila popolna invalidnost,
- odstotek zavarovalne vsote za invalidnost, ki ustreza odstotku delne invalidnosti, če je zavarovanec zaradi delne nezgode postal delni invalid,
- dnevno odškodnino, če je bil zavarovanec zaradi nezgode prehodno neposoben za delo oziroma za opravljanje svojih rednih delovnih nalog,
- povračilo stroškov zdravljenja, če je bila zaradi nezgode zavarovancu potrebna zdravniška pomoč in če je imel zaradi tega stroške z zdravljenjem.

Izključitev obveznosti zavarovalne skupnosti

Izključene so vse obveznosti zavarovalne skupnosti za nezgode, ki nastanejo:

- zaradi potresa,
- zaradi vojnih dogodkov,
- zaradi poskusa ali izvršitve samomora,
- zaradi tega, ker je sklenitelj, upravičenec ali zavarovanec namerno povzročil nezgodo,
- zaradi dokazane vzročne zveze delovanja alkohola ali narkotikov na zavarovanca ob nezgodi. Šteje se, da je nezgoda nastala zaradi dokazane vzročne zveze delovanja alkohola na zavarovanca:
- če je kot voznik motornega vozila imel ob nezgodi v krvi več kot 0,5% alkohola ali več kot 1% ob drugih nezgodah,
- ako je alkotest pokazal alkoholiziranost, zavarovanec pa ne poskrbi, da bi bila s krvno analizo ugotovljena stopnja njegove alkoholiziranosti,
- če odkloni ali se izmakne možnosti ugotavljanja stopnje njegove alkoholiziranosti.

Prijava zavarovalnega primera:

Zavarovanec, ki je poškodovan zaradi nezgode, je dolžan:

1. da gre po možnosti takoj k zdravniku oziroma da pokliče zdravnika zaradi pregleda in nudenja pomoči, da nemudoma ukrene vse potrebno za zdravljenje ter da se glede načina zdravljenja ravna po zdravnikovih navodilih in navetih,

Narava — zdravje 84

V dneh od 20. — 23. septembra letos smo obiskali na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani razstavo »Narava — zdravje 84«. Ta razstava je že 15. po vrsti, torej jubilejna in tradicionalna, razstavljalci pa so delovne organizacije, ustanove ter posamezniki iz naše ožje in širše domovine.

Kljub zelo slabemu vremenu je bilo v halah kar dosti obiskovalcev. V desnem prizidku hale A je pritegnilo našo pozornost na japonski način aranžirano cvetje (suho in sveže), kjer je sodelovala prof. ikebane šole SAGA tov. Masumi Shimooka Štigliceva. Na tem razstavnem prostoru je prikazovala, kako pod spretnimi rokami nastaja čudovita ikebana.

Dalje smo si ogledali ekspozicije po hali A, se čudili lepotam rezanega cvetja, raznovrstnim lončnicam, okrasnemu drevju, grmovnicam in cvetju, ki krasí naše vrtove, balkone in parke. Marsikoga so pritegnili zanimivi mali kaktusi, ki so jim pridali vzdevek »živi kamni«. So skalnate barve in imajo živopisane cvetove. Delavci Lovske zveze Slovenije so predstavili živali v naših gozdovih, Zavod za ribištvo in Ribiška zveza Slovenije pa so v levem prizidku hale A pripravili za ogled največje trofejne ribe naših rečnih in jezerskih vod. Tu smo lahko še videli agregat za elektro ribolov, sodobno opremo in pripomočke ribiču, v akvariju pa žive primerke sladkovodnih rib.

Posebno pozornost smo posvetili številnim okrasnim

pticam (kanarčkom, papagajem ipd.) ki razveseljujejo in krasijo naša stanovanja in domove. Ptice so bile naprodaj, ogotovili smo, da niso tako poceni.

Na gobarski razstavi smo ugotavljali, koliko raznih vrst gob raste po naših gozdovih in morda bo marsikomu prišlo prav, da ne bo zamenjal neužitno za užitno gobo.

Karkoli že, smoter razstave Narava — zdravje 84 je bil prikazati človekov odnos do narave in okolja, ki ga obdaja. Tu so nakazane možnosti, kako preživeti prosti čas v zdravem okolju. Njen osnovni namen pa je bil: vsakdo naj se nauči spoštovati naravo, kajti vedno bolj nespametno posegamo vanjo.

Izvajalci razstave — roko-delci pa so želeli prikazati ljudem, na kakšen način naj ohranijo zdrav način življenja in kako se pravzaprav znajti v naravi. Razstava nam je na enem mestu pričarala naravne dobrine iz vseh delov naše domovine in nam dala opozorilne smeri: kot čuvamo svoje zdravje, čuvajmo tudi naravo!

Vesna

Potovali smo v Zagreb

Sindikalni delavci TOZD Rečica so 15. septembra letos organizirali izlet v sosednjo republiko Hrvatsko, v Zagreb. Udeležencev se je

nabralo za dva avtobusa. Kljub hladnemu, deževnemu vremenu smo ob 6.00 zjutraj polni navdušenja in v veseljem razpoloženju odpotovali

proti Ljubljani. Po dolenijski cesti ni bilo dosti prometa, tako smo okoli 9.00 ure prispeli na našo prvo postajo v Čatež. Okrepili smo se s čajem, kavo, nekateri pa so si utolažili lakoto. Po kratkotrajnem odmoru smo se odpravili dalje proti cilju — Zagrebu. Med prijetnim klepetom in razigranim petjem nam je kot blisk minila dobra ura vožnje. Naš šofer Janko je kaj dobro poznal pot skozi prometne zagrebske ulice in nas srečno pripeljal v belo mesto (seveda ni tako belo, kot je bilo nekdanj).

V programu smo imeli zapísano: ogled razstave kitajske kulture. Razstavniki ekspanati so prvič na naših tleh, odprta pa je od 3. 9. do 3. 12. 84. Peš smo se odpravili po uličicah do jezuitskega trga, se ustavili pred veliko stavbo in zagledali ogromno množico ljudi, ki so čakali kot okameneli na usmiljenje, da se odprejo tudi zanje vrata. Kazalo je, da tudi ven niso spuščali nikogar. Kako dobiti vstopnice, nam ni nihče vedel svetovati. Sindikalni delavci iz TO Rečice so se pred našim odhodom pozanimali na agencije, da se vnaprej naročimo. Toda zagotovili so nam, da ne bo nikakršnega problema glede našega ogleda. Toda žal razstave nismo videli in lahko bi pripisali krivdo agenciji x, ki nikakor ne pozna predpisov organiziranosti neke razstave. Kaj smo hoteli drugega, obrnili smo se in sedli v avtobusa, katera sta nas odpeljala na zagrebski velesejem. Le-ta je čisto na drugem koncu mesta. Dogovorili smo se, da imamo več kot dovolj časa—do 17.30 do odhoda iz Zagreba. Tisti, ki smo bili na tem jesenskem velesejmu prvič, nas je še bolj zanimal. Ogledovali smo najrazličnejše stroje, izdelke in opremo iz raznih evropskih dežel, pa tudi dežele iz vzhoda (Filipini, Koreja, Indija in druge) so se udeležile tega sejma, kateri je svetovno znan. Posebno veliko ljudi se je drenjalo v korejskem paviljonu, tam so kupovali najrazličnejše spominke, za vzhodne dežele značilne konfekcijske izdelke, pa veliko cvetja iz umetne svile ter keramične izdelke. Po naporni hoji sem in tja po sejmu smo se posedli za mize in se osvežili s pijačo. Popoldne nas je presenetilo sonce, ki je močno pripelalo izza oblakov. Prišla je ura odhoda, malo utrujeni, a vendar polni prijetnih vtisov smo se poslovili od hrvaškega glavnega mesta.

Rakuš

Sektorska vaja IGD TO Mojstrana

Ob 19.00 uri smo bili najavljeni v restavraciji na Otočcu, kjer so nas gostinski delavci pričakali z večerjo. Ker je bila prav sobota, so nam člani ansambla iz Novega mesta zaigrali za ples. V veseljem razpoloženju in prijateljskem pogovoru so minvale urice in tako smo se po polnoči odpravili proti Gorenjski. Močno je deževalo, pa smo zadremali, okoli treh zjutraj pa sta nas šoferja Pavle in Janko pripeljala na Bled. Razšli smo se po domovih s prijetnimi občutki, da znamo utrjevati tovarštvo in dobro voljo, da se bomo še srečali.

Vesna

Izlet na Brionske otoke

Brionsko otočje (14 otokov in otočkov) nam je povsem poznano, pa vendar imamo le slabo predstavo o njem. Državna rezidenca so postali leta 1949. leta čeprav je Tito prvič prišel na Brione 1947. Otočje je bilo povsem razdejano, bombardirali so ga za vezniški bombniki 1945. leta, nekaj dni pred osvoboditvijo. Med vojno so bili Brioni pod italijansko in nemško upravo. Do leta 1949 so popravili hotele in druge objekte, območje je bilo zaščiteno kot naravna redkost. Zadnjič je bil Tito na Brionih poleti 1979. V letošnjem letu pa so Brioni uradno postali »narodni park in spominsko območje« ter tako dostopni turistom.

Kot ena mnogih skupin smo se tudi Lipovci (žal nas je bilo samo 11) priključili organiziranemu ogledu Brionov. Skupaj z delavci HP Kolinska smo z dvema avtobusoma odbrzeli proti Fažani. Tu smo se vkrcali na Perojko ter po 15 minutah pristali na Velikem Brionu. Ob velikem pomolu sta zasedrni nekdanji Titovi motorni jahti »Podgorica« in »Jadranka«.

Razdelili smo se v tri skupine. Z vodiči, ki smo jih na otoku dobili, smo odšli na ogled otoških znamenitosti. Najprej smo si ogledali cerkvico sv. Germana iz leta 1481. Ob restauriranju so vanjo prenesli mozaik iz rimskih časov iz Venerinega svetišča v zalivu Verige, original županske mize iz Tinjana nad Koproj ter kopije nekaterih znamenitih fresk (Ples mrtvakov...). Nato smo obiskali arheološki muzej, v katerem je zbirka predmetov iz najrazličnejših dob od neolitika do bizantjskih časov, vse pa je bilo najdeno na Brionih. Od tu smo odšli v etnološki muzej, ki je bil nekdanj namenjen predvsem tujim gostom oz. državnikom — predstavljene so narodne noše ter značilnosti iz vseh delov Jugoslavije.

Po asfaltirani cesti smo se med prelepimi drevoredi napotili do zaliva Verige, kjer je bilo staro Rimsko pristanišče z Venerinim svetiščem ter mogočnim rimskim poslopjem. V prijetnem okolju, jeleni so se pasli v neposredni bližini (divjad popase vso travo in je ni potrebno kositi) nas je vodička seznanila z zgodovino Brionov. Mimo jezera oz. bolje rečeno mlakušje, kakršnih je bilo prvotno na otoku več, mimo hišice počitka ter plantaže mandarin, smo se ustavili v bifeju in trgovini spominkov.

Po polurnem počitku smo odšli mimo 1800 let stare olive v živalski vrt, v katerem so živali, ki so jih podarili Titu. Tu smo videli medvede, leve z levinjami, tigre, pume, leoparda, v oddelku ptic pa jato prepelic in jerebic v majhnih kletkah, pa tudi kokoši, petelina ter papige. Presenečeni smo zrlili v črne laboda, ki je prava redkost.

Ob povratku iz živalskega vrta smo šli mimo vrtine, globoke 251 m, kjer so našli sladko vodo. Ogledali smo si še fotografsko razstavo »Tito na Brionih« in že smo bili na Perojki, ki nas je odpeljala nazaj v Fažano. Skoraj štiri ure, ki smo jih prebili na

otoku, so kar prehitro minile. V prihodnjem letu bo možen ogled celotnega otoka z električnimi vlaki.

Še polni prijetnih vtisov smo z avtobusi že na poti proti Žminju, kjer nas je čakalo presenečenje. Na prijetni kmetiji pri vходу so nas domačini v narodnih nošah presenetili s pesmijo in nam postregli s kruhom, soljo in čebulo kot zahteva običaj. Po aperitivu smo mimo lepo razstavljenih starih kmečkih orodij prišli v okusno urejeno jedilnico, kjer so poskrbeli za vse: dobro jedajočo, pijačo ter prijetno vzdušje. Kaj vse pričara dobra volja gostiteljev!

Tri ure, kolikor smo se lahko zadržali v tem prijetnem okolju, so minile kar prehitro. Še stisk rok vsakega posebej in že hitimo proti Vrsarju, kjer smo se ustavili za prenočevanje. Hotelško naselje Belvedere nam je s svojimi apartmaji nudilo prijetno enodnevno bivanje. Vreme nam je bilo naklonjeno, tako da smo se lahko namočili v slani morški vodi. Popoldne smo si ogledali še Poreč in njegove zgodovinske znamenitosti, nato pa se v večernih urah vrnili domov — malo utrujeni pa vendar z najboljšimi vtisi.

Marija

Izlet v Belo krajino

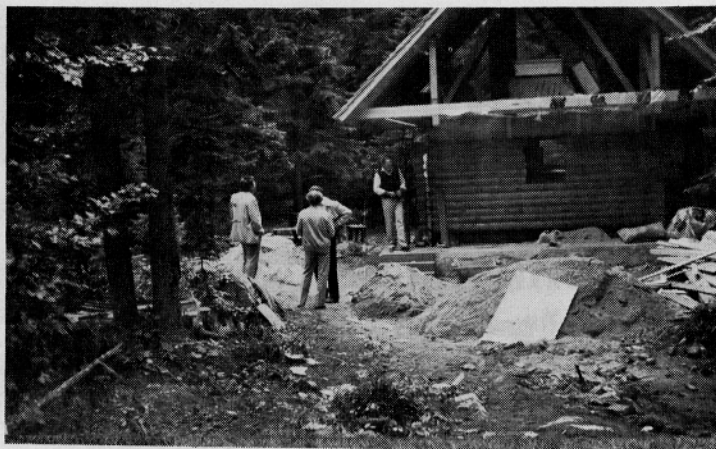
Letos smo se odločili, da se v aranžmaju Alpetourve turistične agencije popeljemo v Belo krajino, saj smo si del Primorske in Štajerske že ogledali.

V soboto, 29. septembra smo ob 6.00 uri startali iz pred blejske avtobusne postaje. Peljali smo se skozi Radovljico, Lancovo, Kamno gorico, Podnart, Posavec do Črničca, kjer smo že ugotovili, da nas je le petindvajset. Pa nič zato. S seboj smo imeli Lojzeta s harmoniko, pa nekaj pevcev in v Ljubljani se nam je pridružil še vodič Tomaž. Pot proti Dolenjski nas je peljala ob Ljubljanskem barju, južnem in hkrati najbolj ploskem delu Ljubljanske kotline v nadmorski višini 289 m. V geološki dobi ga je izpolnjevalo jezero, sredi 18. stoletja se je pričelo sistematično izsuševanje barja z zgraditvijo Gruberjevega prekopa, kar je pospešilo odtok Ljubljaniče. Kasneje so povodnji omejili s sistemom izsuševalnih jarkov, ki preprežajo celotno ozemlje. V prvi polovici 19. stoletja se je začela kolonizacija osrednjega dela barja, ki je bilo dotlej nenaseljeno. In že smo se pripeljali do našega prvega cilja, do Turjaka, naselja ob cesti Ljubljana—Kočevje. Tu smo se v bližnjem gostišču okrepčali in si nato ogledali Turjaški grad, kjer so se 1943. leta zbrali in utrdili belogardisti in četniki. Partizani so grad zažgali in tako prisilili belogardiste na vdajo. S tem je naša NOV dosegla največjo zmago do tedaj. Turjaški grad danes obnavljajo. Nato smo se peljali mimo Rašice, vasice, kjer se je rodil Primož Trubar, začetnik slovenskega knjižnega jezika in prvi slovenski pisatelj. Na poti skozi Velike Lašče, trško naselje, vidimo na trgu pred mogočno cerkvijo Levstikov spomenik. Levstik je za Prešernom prvi pomembnejši slovenski pesnik, pripovednik in literarni kritik. Kmalu smo prispeli v Ribnico, mestno naselje, znano po suhorobarski in lončarski domači obrti in nato v Kočevje. To je mesto in sedež občine na kraškem Kočevskem polju, kjer je doma številna industrija (lesna, tekstilna, kemijska, kovinska). Tu so leta 1943 zborovali odposlanci slovenskega naroda ter izvolili vrhovno slovensko oblast SNOV. Zavili smo na pot proti Črnomlju. Pot nas je vodila po makadam-

ski cesti skozi obsežne kočevske gozdove, ki se razprostirajo med Suho in Belo krajino. Nekateri vijugaste ceste niso prenesli, zato smo se za nekaj minut ustavili, da smo se naužili svežega zraka in si poravnali kosti. Pot do Črnomlja ni bila več dolga. Črnomelj je mesteca in sedež občine, je poglavitno gospodarsko in kulturno središče. Ima lesno, strojno in tekstilno industrijo. Tu je leta 1944 zasedal SNOOS. Okoli 13.00 ure smo prispeli v Metliko, belokranjsko mesteca, ki leži v neposredni bližini Kolpe. To je vinorodna okolica, domovina metliške črnine. Ima predilnico, izdeluje trikotaje in perila. Pred kosilom smo si v metliškem gradu iz 18. stoletja ogledali belokranjski narodopisni in gasilski muzej. Po dobrem kosilu v domačem gostišču smo se odpeljali v Semič, naselje v Beli krajini, ki leži ob vznožju vonorodnih gor, da bi v eni od mnogih zidanic pokusili pravo domače vino. V zidnici, kjer smo imeli organizirano pokušnjo vina je bilo že vse pripravljeno: obloženi kruhki in pa »domače« vino. Tu je Lojze zaigral na harmoniko, nekateri pa so se še zavrteli. Čas je bil za odhod. Odločili smo se za pot skozi Žužemberk. Kmalu smo prispeli v to največje naselje in gospodarsko središče Suhe krajine na obeh straneh Krke. Na strmem bregu Krke leži srednjeveški grad, ki je bil nazadnje last turških grofov. Vožnja do Ljubljane ob zvokih Lojzeto-ve harmonike ni bila dolga. Predsednik sindikata se je vodiču Tomažu v imenu nas vseh zahvalil za prijeten izlet, saj nam je celo pot pripovedoval o zgodovini krajev in življenju ljudi, kjer smo se vozili. Prav tako se je zahvalil šoferju Silvu, ki nas je varno pripeljal nazaj.

Kmalu smo prispeli na Gorenjsko. Bilo je še prezgodaj za domov, zato smo se ustavili v enem od gostišč v Cerkljah. Nekateri je prišla lakota. Sendvičev za vse ni bilo dovolj, ker jim je zmanjkalo kruha. Pa nič zato, saj je bila dobra kapljica, pa še gristi je ni bilo treba. Bil je čas za odhod, zato smo zapustili gostišče in se odpeljali proti domu z ugotovitvijo, da je izlet kar uspel, še posebej, ker nam je bilo naklonjeno tudi vreme.

Anki

Koča v Vratih bo nudila lep planinski počitek

Obnovljena Lipova koča v Vratih temelji na kamnito-betonskem podstavku, dvignjenem nekoliko od tal zaradi zamakanja in obilice snega.

Obodni zidovi so zidani z iso-span zidaki, ki so bili ometani. Strešna in stropna konstrukcija sta medsebojno povezani in tako predstavljata konstrukcijsko celoto.

Vidni stropniki opirajo špire in so obenem nosilci za vidni masivni strop — pod; oporniki za srednje lege pa nosilci pobitih sten za zgornje sobe. Zgornji leseni del je dobro toplotno izoliran s tervolom, deskami, strešno lepenko in vidnim opažem. Obodni zid je obložen z brunci. Vsa streha je obita z deskami in strešno lepenko, krita pa je s skodlami. »Srce

hiše« — dimnik pogleda pri slemenu na beli dan. Pod v pritličju je obdelan z opečnimi tlakovci, pod v zgornjih sobah pas je lesen. V koči je tudi elektro in vodovodna instalacija ter kanalizacija.

Pokriti dostop vodi v predprostor. Iz predprostora vodijo vrata v mini sanitarije in v dnevni del. V dnevnem delu je kuhinjski kot, kamin in velik sedežni kot. Po stopnicah iz predprostora pa pridemo v dve podstrešni sobici, od tega je ena z balkonom.

V koči bo lahko prespalo sedem do deset ljudi.

Čaka nas še ureditev okolice in tako bo koteček v Vratih nudil našim delovnim ljudem miren in lep planinski počitek.

Mik

Pri gradnji koče so velikodušno pomagali prostovoljci iz TO Mojstrana in tudi iz DSSS

Iz življenja krajevnih skupnosti

Skupna akcija v KS Ribno

Krajani Ribnega so se že v letu 1979 pogovarjali, da bi bila v vaseh Ribno, Koritno, Selo in Bodešče potrebna telefonska napeljava. V letu 1982 so na referendumu glasovali za 1,5 % samoprispevek, ki so ga namenili za izgradnjo mrliških vežic, za izgraditev telefonskega omrežja in ureditev krajevnih cest.

Največja skupna akcija pa poteka v krajevni skupnosti v tem času za pridobitev telefonskega omrežja za okoli 200 naročnikov. Kot vemo, je pot do telefona silno težka, kajti DO PTT ne more več kakor nekdanj sofinansirati oz. pomagati krajanom. Tako je vse breme odpadlo na krajeva oziroma naročnike.

Leta 1982 je bil ustanovljen gradbeni odbor za ureditev telefonskega omrežja, ki se je pod vodstvom marljivega ter prizadevnega predsednika sestajal vsak teden. Dogovarjali so se najprej za potreben material, to je nabavo kablov. Morali so se znajti in uspelo jim je zbrati okoli 30 t pločevine, da so v zameno nabavili potrebno količino kablov.

V Ljubljani v DO Tegrad so izdelali načrte, delo pa je prevzel tov. Meglič iz Ljubljane.

V začetku leta 1983 so vsem naročnikom poslali prve denarne položnice, naročniki so plačali do konca leta 30.000.—dinarjev. Zaradi silnih podražitev je denar kaj

hitro kopnel, nekateri pa so pri plačevanju zamujali. Gradbeni odbor se je obrnil za pomoč na delovne organizacije v naši občini, LIP Bled je namenil za 19 zaposlenih pri LIP-u v KS Ribno po 5.000.—din. Tudi Zavarovalnica in KS Bled nista odrekli denarne pomoči.

16. septembra letos se je gradbeni odbor sestal z vsemi naročniki, katerih število pa je prav zaradi finančnih težav padlo. Odkrito so se pogovorili o sklepih pogodbe, kjer je med drugim rečeno, da vsak naročnik do konca tega leta vplača še 50.000.—dinarjev. Prispevek za telefonijo je zelo visok, zato ni nič čudnega, da je za marsikoga to izreden izdatek. Po podpisanih pogodbah med KS Ribno in naročniki pa bomo lahko videli, kdo bo vztrajal do konca. Najkasneje bodo dela zaključena do leta 1987, sprotno plačevanje bo merilo prednostnega priključka. Nekako bomo vzdržali, čeprav je dolgotrajna in naporna skupna akcija.

VESNA

Mrliške vežice tudi v Gorjah

Letošnjo pomlad so pričeli v Gorjah graditi mrliške vežice. Delo je prevzelo gradbeno podjetje Gorenje iz Radovljice. Objekt bo imel dve vežici, pokrit predprostor, sobo za postrežbo in sanitarije. Investicija bo pokrita iz sredstev samoprispevka in bo veljala 6.520.000 din. Po-

leg tega objekta pa bodo morali opraviti še dodatna dela, ki niso zajeta v predračunsko vrednost: oporni zid, ureditev za tlakovanje glavne dohoda do vežic, ureditev cestišča od ceste Gorje—Mevkuš do vežic in ureditev parkirnih prostorov.

Jože Ambrožič

Mali kotiček

Kako berem knjigo

Veliko ljudi potuje. Jaz sam pa ne morem sestiti na vlak in se odpeljati v daljno deželo. Zato potujem s knjigo. Prvič je to cenejše, hitrejše, niso potrebni boni in depozit, pa vendar lahko običnem vsak kotiček zemlje in celo zanimivosti iz vesolja. Kako? Sprva je potrebno mamico preprostiti za 300 din za knjižničarsko članarino. Če uspeš še pri očetu, ti ostane še za kak priboljšek. Nato se kar peš napotiš v knjižnico, pionirsko ali ljudsko, vseeno. V teh prostorih se meni zdi, da sanjam, potujem skozi sanje v obljubljeno deželo, zloženo na policah. Glej, Vignetou, Jackov Beli očnjak. Vzajem dve knjigi: Na me-

jah zvezdoznanstva in Pod svobodnim soncem. Zjutraj se zbudim že ob pol sedmih. Pojem, se osnažim — ne po svoji volji — in naredim nalogo. Nato pa, dobro poslušajte, udobno sedem in pričnem potovanje. Srečam Iztoka, se bojujem z njim, pa se umeša Tunjuš. Tokrat pokažem vse, kar znam. Rešim Iztoka in... Beži no, domišljija ter preklopim na vesolje. Teorija por in teorija vpadanja me zelo zanima. Dvignem glavo, že vidim zvezde in problem četrte dimenzije. Toda nenadoma noč — tema. Potem pa se prikaže vihravi Tunjuš, lepa Ljubina in pogumni Iztok. Vsi se mi klanjajo, ki sem

jih rešil. Potem pride tisti Grk, ki sem mu pozabil ime, a se tolažim s tem, da ga pač poznam. Da mi lepe denarce, a z njimi si kupim observatorij. Na to, kakšna tehnika je bila in kakšna je sedaj, sploh ne pomislim. Pri meni Mezopotamci nosijo brzostrelke in premorejo atomsko orožje.

Toda jaz grem naprej, vedno naprej. Z znanstvenim inštitutom uspem. Zmagam. Odkrijem mnoge, od sedaj že zatemnjene skrivnosti.

Tako berem, živim v domišljiji in obračam liste vse prehitro, se mi zdi. Knjiga je prekratka. Čas pa prehitro teče. Vse narobe. Oh, če bi lahko ustavil čas. In že vzajem s police knjigo Potovanja skozi čas. Uživam trenutke v letu 2000, drugi trenutek pa v letu 800. Vedno bolj se sprašujem, ali ni četrta dimenzija le v umu. Tako bi lahko z umom obvladali vse.

Sanjarim, sanjarim in berem. A kaj, ko je potrebno hoditi v šolo. Tako se vedno ponavlja šola — počitek — knjiga — šola. Ne verjamejte? Poglejte, je dvajset in moral bom v šolo. Kaj to ni zadosten dokaz?

Toni Bračič,
OŠ Anton Tomaž
Linhart
Radovljica

Moj bodoči dom

O življenju, ki me še čaka, nič ne vem. Upam, da bo lepo in mirno. Tudi kakšen bo moj dom, ne vem. Mogoče bo moj dom ta, v katerem sedaj živim.

Ne želim si daleč proč od svojega doma. Ne želim pozabiti vsega, kar se je zgodilo prej. Rada bi živela kje blizu gozda, v kakšni vasi. Ne bi me motilo, če bi živela na kmetiji. Saj tam je življenje lepo in zanimivo, čeprav je treba veliko in trdo delati. A zemlja ti to vrača. Z dobrim gospodarjenjem lahko zelo dobro živiš. Z otroki bom skušala ravnati lepo, saj sedaj vidim, kako je, ko si tako mlad. Seveda jim bom kdaj privoščila tudi kakšno grajo. Hiše ne bom opremila po najnovejši modi. Mislim, da se veliko bolje počutiš v čisto »podomače« opremljeni hiši. Otrokom pa bom dovolila, da delajo v svoji sobi, kar hočejo. Okrog hiše bom imela cvetlične vrtničke, kajti rože imam zelo rada in si hiše brez njih sploh ne znam predstavljati.

Želim si, da bi bil moj dom tak, seveda pa še nič ne vem, kakšen bo.

Meta,
OŠ A. T. Linhart
Radovljica

Mornarji

Barčica po morju plava,
valovom se izogiba,
na njej so pogumni mornarji,
ki imajo se radi.

Pojejo veselo,
da odmeva na obzorju,
ta barčica plava,
po Jadranskem morju.

Barčica pluje v pristan,
zapušča sinji Jadran,
utrujeni mornarji odhajajo
spat,

ker jutri morajo zgodaj vstati.
Zdravko Popovič
Osnovna šola prof. dr.
Josipa Plemlja Bled

Spet uničujoči potres v pobrateni občini Brus

Občino Brus, s katero imamo podpisano listino o pobratenju, že sedmo leto takorekoč nepretrgoma pestijo težki uničevalni potresi, ki imajo epicenter na osrednjem delu pogorja Kopaonik. Komaj so se prebivalci kopaoniških naselij malo opomogli od prejšnjih in letošnjih potresov, se je zemlja začela rukati spet z vso močjo v začetku septembra. V večini naselij in v samem Brusu je poškodovano ogromno stanovanjskih in drugih objektov. Več tisoč ljudi je ostalo takorekoč brez strehe. Močno je prizadet gospodarstvo že sicer nerazvite občine.

Z občino Brus so poleg nas pobratene še občine: Lenart iz Slovenije, Vrbovec iz Hr-

vaške in Berovo iz Makedonije. Vse pobratene občine so že doslej nudile precejšnjo materialno pomoč. Naša občina je zgradila podružnično šolo z učiteljskim stanovanjem v vasi Džerekare (zdaj je vzdržala potresne sunke). Razen tega je bilo nakazano tudi več milijonov din, dogovorjeno je za nekatere gospodarske projekte. Ob zadnjem potresu je izvršni svet OS Radovljica kot nujno pomoč odobril sredstva za nabavo dveh bivalnih prikolic. Predložil je tudi, da vsi zaposleni prispevamo po 200, drugi občani pa po 100 din.

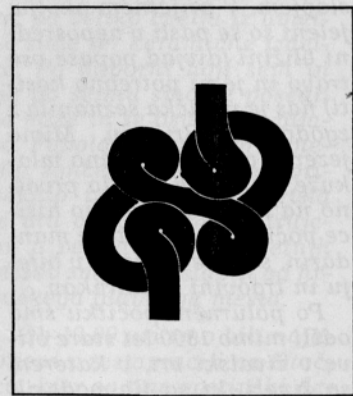
V NESREČI SPOZNAŠ
PRIJATELJA! pravi slovenski pregovor.

Obnovljena spominska partizanska bolnišnica

V soboto, 29. septembra so v počastitev 40-letnice izgradnje partizanske bolnišnice Ambulanta E na Javorjevem vrhu na Pokljuki svečano odprli ta obnovljeni zgodovinsko spomeniški objekt.

Ambulanta E, kot se je imenovala najprej začasna oz. pomožna bolnišnica za ranjene borce III. bataljona Prešernove brigade, je bila ustanovljena takoj po legendarnem boju tega bataljona obkoljenega v Lovčevem hotelu na Goreljeku, 16. decembra 1943. Zaradi konspiracije, da ne bi zanjo zvedel sovražnik, se je morala večkrat premeščati po pokljudskih gozdovih. Šele maja 1944 so partizani domačini našli ustrezno mesto na Javorjevem vrhu, kjer so zgradili leseno barako, ki je ostala kot bolnišnica neodkrita do konca vojne.

V baraki je bilo prostora za deset ranjencev. Zanje so skrbeli zdravnik, bolničarke, oskrbovalci, vzdrževalci in straža, skupaj sedem ljudi naenkrat. Po zbranih podatkih se je v tej bolnišnici od usodnega 16. decembra 1943 do osvoboditve v maju 1945, zdravilo 87 ranjencev, največ iz Prešernove brigade in Jeseniško-bohinjskega odreda, pa tudi iz drugih enot, ki so se bojevale na tem območju. V Ambulanti E so se zvrstili 4 zdravniki in več bolničark in drugega osebja. Prvi upravnik je bil Jože Ravnik-Izidor, komisar pa Franc Ravnik-Sergej, oba partizana iz Bohinja.

Varstvo naravne kulturne dediščine

Na območju Triglavskega narodnega parka, ki zajema območja radovljiške, jeseniške in tolminske občine je s stališča varstva in ohranjanja naravne kulturne dediščine izključen vsakršni poskus spreminjanja videza in funkcije, ali namembnosti obstoječih objektov kot so

staje, stanovi, kašče, seniki, manjša gospodarska poslopja v privatnem ali družbenem lastništvu, privatni ali družbeni bivalni ali rekreacijski prostori.

Kljub številnim pomislekom in pripombam so bila ta stališča sprejeta tudi na občinski skupščini Radovljica.

Odmevna likovna razstava v Bohinju

Pod pokroviteljstvom naše delovne organizacije LIP Bled je likovna skupina Alpalik priredila v avli doma Joža Ažmana umetniško razstavo dveh bohinjskih umetnikov — leta 1935 umrlega Valentina Hodnika in Albina Polajnarja, ki še vedno ustvarja v Bohinjski Bistrici.

Otvoritev te zanimive in v marsičem posebne likovne razstave je bila 17. avgusta ob udeležbi najbolj vnetih ljubiteljev te zvrsti kulturne ustvarjalnosti, ki ima prav v Bohinju bogato tradicijo.

Valentin Hodnik, rojen 1896. leta v Stari Fužini se je že pred prvo svetovno vojno kot talentirani risar šolal v Ljubljani. Po vojni se je izpopolnjeval na akademiji umetne obrti v Zagrebu, vendar se je moral zaradi gmočnih razmer po enem letu vrniti v Bohinje. Tu se pravzaprav začel njegova bogata pot upodabljačega umetnika. Slikal je skrite koticke Bohinja, naravne lepote gora, Savico, Savo, planine, pašnike in vso prelepo krajino sredi Julijskih alp. Uveljavil se je kot najboljši slikar krajin in gora svoje dobe, a žal ga je prerano pobrala smrt. Njegova dela so tudi danes neprekosljiva in v vsa-

kem domu bogat umetniški zaklad.

Akademski slikar Albin Polajnar, ki letos slavi 60-letnico rojstva, je kot bohinjski rojak že od vsega začetka vezan za svoj kraj in ljudi. Bil je udeleženec NOB, zato so njegova dela veliko bolj raznovrstna po motiviki in seveda tudi po tehnični plati. Polajnar je rojen figuralik in posrednik bogatih občutij. Ne omejuje se na povsem osebni, drugim težko razumljiv izraz kot mnogi sodobni (abstraktni) slikarji. Njegova dela bodisi krajinska, bodisi portreti, so barvita in svobodna v notranjem izrazu, zato privlačna in prav tako povsod rado sprejeta.

Ob jubilejni — 60-letnici mu tudi Muzejsko galerijski odbor pri Kulturni skupnosti Radovljica obljublja perspektivno razstavo v galeriji Šivčeva hiša v Radovljici.

Razstavljali so

Od 2. do 10. oktobra so v avli LIP BLED DSSS razstavljali svoja slikarska dela delavci DO Veriga: Gros Poldi, Ivanovič Aleksander, Bogataj Vinko in delavec ZKO Radovljica: Smolej Jože. Razstava je potekala v okviru kulture akcije pri občinskem sindikalnem svetu Radovljica. Slikarji ustvarjajo že vrsto let, delovna organizacija Veriga pa jim nudi vso potrebno pomoč in je tudi njihov pokrovitelj. Razstavljali so po naši ožji domovini, potovali oz. gostovali na Koroškem v Železni Kapli in po železarnah.

Po dolgem poletnem premoru so hodniki v DSSS zo-

pet oživeli. Slike so v akvarelu, tušu in olju, 2. 10. so privabile številne gledalce — delavce, za katere je to bila prav prijetna osvežitev. Motivi so vzeti iz gorenjskih pokrajin, iz našega domačega okolja. Mogoče je koga presinila misel, da bi bilo vredno naše naravne lepote ceniti in jih znati gledati, si vzeti čas za opazovanje. Kulturne vezi, pa naj bodo to podane tudi na platnu, naj premagujejo brezbržnost in naveličnost pri delovnem vsakdanu, naj pomagajo delavcu do večjega elana. Saj vendar slikarji ustvarjajo tudi zato, da bi popestrili naše delovno okolje.

Vesna

Nove turistične zmogljivosti na Bledu

Bled je zagotovo eno od najprivlačnejših turističnih krajev v Sloveniji, pa tudi v Jugoslaviji. To dokazujejo tudi ugodni podatki o večanju števila gostov, zlasti tujih. Že lani, ničmanj pa letos, ko so v drugih krajih tarnali o slabem prometu, navzlic popustom pri dinarskih čekih, na Bledu ni bilo teh težav. Tu ni bilo potrebno nobenih popustov, ker so vse sile usmerili v kakovostne storitve in boljšo turistično ponudbo. Bled je bil eden od redkih turističnih krajev, ki ni razprodajal svojih lepot in storitev, pač pa jih je vrednotil tako kot jim pritiče. Gostov jim spet ni manjkalo. Marsikaj so dobili, kar jih je pritegnilo. Dobro (razmeroma) založene trgovine, vzorna postrežba v hotelih in gostinskih obratih, veliko kulturnozabavnega in športnega življenja, raznih prireditev, kot je kmečka ohcet, letos spet blejska noč z razsvetljevo na gradu.

Velika pridobitev za Bled so razne obnovljene in povečane zmogljivosti nekaterih dependanc v okviru HTP in Golf hotela, največja pa je pridobitev Vile Bled, ki so jo preuredili v izvenkategorijski apartmajski objekt za najzahtevnejše goste.

Ob tem velja omeniti, da je občinska organizacija ZK Radovljica že nekaj let (od zadnjega obiska takratnega predsednika CK ZKS Franca Popita) sklicevala problemske konference in okrogle mize o razvoju turističnega gospodarstva na Bledu.

Boljši časi se obetajo zdaj že tudi Bohinju, ki je bil sicer v senci Bleda. Z ustanovitvijo oz. z redno dejavnostjo Turistične poslovne skupnosti pa kot kaže dobiva tudi Bohinje večji pomen. Preden bo kaj storjenega, pa bo prednostno treba rešiti vprašanje izgradnje odnosno zaključka izgradnje ceste mimo Bohinjske Bele.

Jeklena volja preмага vse

V deževnem oktobrskem popoldnevu smo se odpeljali po cesti proti Podnartu. Ozka asfaltirana cesta vodi do lepe domačije v Rovtih na hribovitem svetu na obronkih Jelovice, kjer živi Marjan Peternelj.

Marjan je bil delavec v naši delovni organizaciji, v TOZD Podnart 1969. leta. Naslednje leto pomeni zanj hudo prelomnico v življenju, nesreča ga je priklenila na invalidski voziček. »Nesreča je pomenila velik udarec za vso družino,« je spregovoril Marjan, se zamislil, spomin mu je hitel v pretekle dni. »V težkih trenutkih okrevanja v Ljubljani na rehabilitaciji sem spoznal prijatelje, ki so imeli podobne težave. Vili so mi močno voljo do življenja in tako se nisem upognil in zapadel malodušnosti. Leta 1970 — v treh mesecih po nesreči sem se že intenzivno ukvarjal s športom, predvsem s košarko ter atletiko. Nič mi ni žal... Usmeril sem se na pravo pot.«

Že spomladi tega leta je začel sodelovati na športnih tekmah in tekmovanjih, za memorial Bojana Hrovatina (vzornika in pobudnika za šport invalidov v slovenskem in jugoslovanskem merilu). Atletika mu je bila vseskozi bolj pri srcu, vztrajal je in stalno treniral. Nastopal je širom po Sloveniji, tudi v tujini. Lani so potovali v Iran. Letos od 20. julija do 3. avgusta pa se je z Zvezo paraplegikov udeležil Olimpiade v Angliji v Stockmendlvillu, dosegli so visoke rezultate prav po Marjanovi zaslugi. V metu kopja je dosegel prvo mesto (26, 24 m), kar pomeni svetovni in olimpijski rekord. V metu krogle je dobil bronasto medaljo. Atletiko trenira doma, košarko v osnovni šoli Lipnica, pa tudi v Ljubljani. Povprašamo ga, kako lahko še vodi doma srednje veliko kmetijo: »Žena, tašča in 14-letni sinko delajo na kmetiji, pri večjih delih pa priskočijo na pomoč tudi znanci in sovaščani. Domači se veselijo mojih športnih udejstvanj. Razumejo me in to mi veliko pomeni. Saj nekako le gre.« V njegovih besedah je polna mera dobre volje in veselega pogleda na svet. »Rad bi videl Ameriko. Dvakrat so nam obljubili in predstavili to pot. Morda pa bom še imel možnosti,« nam zaupa skrito željo. Koliko športnega duha je v njem, nikoli se ne dolgočasi.

Ko se poslavljamo iz Rovt št. 6, zremo na Marjanovo življenje z velikim občudovanjem. Tedaj tudi nehote pomislimo: koliko ljudi je, ki so naveličani življenja, tarnajo in ne znajo prav ceniti zdravja. Ti bi se ob Marjanu marsičesa naučili. Kajti on je eden izmed tistih klenih mož, ki vztrajajo in premagajo tudi samega sebe.

Vesna

V Bohinju so ustanovili Aktiv mladih zadružnikov

Na pobudo mladincev — mladih zadružnikov se je v juniju letošnjega leta prvič sestel iniciativni odbor za ustanovitev aktiva mladih zadružnikov pri Gozdarsko kmetijski zadruzi Srednja vas v Bohinju. Iniciativni odbor, ki so ga tvorili: Brane Ravnik, Monika Habjanič, Branko Medja, Andrej Ogrin, in Primož Medja, je zasnoval okvirni program dela do ustanovnega občnega zbora. Vso podporo pri začetnem prizadevanju sta nudila Gozdarsko kmetijska zadruga Srednja vas in Gozdno gospodarstvo Bled.

Že februarja letošnjega leta so mladinci sodelovali na regijskem tekmovanju Mladi in kmetijstvo in dosegli prvo mesto; na republiškem tekmovanju v marcu pa so bili tretji. V poletnih mesecih so se udeležili tekmovanja grabljic in koscev v Poljanah pri Škofji Loki in kmečkih iger na Vranskem. Ker so na teh igrah sodelovali prvič, niso dosegli vidnih rezultatov. Na Kravjem balu so prodajali strokovno literaturo Časopisnega podjetja Kmečki glas.

Ustanovni občni zbor Aktiva mladih zadružnikov je bil v petek, 21. 9. 1984 v dvorani gasilskega društva in KUD Gorjuše. Na občnem zboru smo pregledali opravljeno delo in ugotovili, da smo se uspešno vključevali v tekmovanje. Izvolili smo prvo predsedstvo, ki ga sestavljajo: Primož Medja — predsednik, Andrej Ogrin — podpredsednik, Monika Ravnik — blagajnik in tajnik in po en član iz vsake vasi, ki bo obveščal vse ostale o delovanju Aktiva mladih zadružnikov. Sprejeli smo tudi program dela za leto 1984/85, ki vsebuje: sodelovanje na tekmovanju Mladi in kmetijstvo, sodelovanje na kmečkih igrah, organizacija kmečkih iger v Bohinju, sodelovanje z Aktivi mladih zadružnikov iz drugih krajev, sodelovanje z osnovno šolo dr. Janeza Mencingerja Boh. Bistrica, organizacijo strokovnih predavanj in strokovnih ekskurzij za najbolj delovne člane, sodelovanje na Kravjem balu, delovne akcije po pašnih skupnostih, zbiranje starih predmetov in negovanje starih običajev, pomoč Aktivu kmečkih žena pri praznovanju dneva žena, organizacijo zabav in plesov in ne nazadnje širitev članstva.

Za pomoč pri organiziranju in dosedanjem delu Aktiva mladih zadružnikov se zahvaljujemo: GKZ Srednja vas v Bohinju, Gozdnemu gospodarstvu Bled, krajevni skupnosti Boh. Bistrica, gasilskemu društvu in KUD Gorjuše in OOSZMS Koprivnik—Gorjuše in želimo, da bi tudi poslej tako dobro sodelovali.

SiB

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC SEPTEMBER 1984

	delavcev	pripravnikov
TOZD Tomaž Godec	474	5
TOZD Rečica	325	2
TOZD Mojstrana	82	
TOZD Podnart	79	
TOZD Trgovina	27	
DSSS	88	8
Skupaj:	1075	15

ZAPOSLENI SO SE:

— V TOZD Rečica:

ZALOKAR Rok, 1969 — NK
ŠMIT Sonja, 1969 — NK
GOMILAR Branko, 1966 — K
POTOČNIK Marija, 1969 — NK
PERŠ Metka, 1962 — PK

— v TOZD Mojstrana:

GIRANDON Karel, 1969 — NK

— v TOZD Podnart:

KOVAČEVIČ Gospa, 1959 — PK
RAZINGER Matilda, 1967 — K

— v DSSS:

ČOP Milana, 1965 — SS
MLAKAR Matej, 1964 — SS

ODŠLI IZ DO:

— iz TOZD Tomaž Godec:

ROZMAN Marko, SS — delo za dol. čas
ŽITNIK Janez, SS — delo za dol. čas
ARH Boštjan, SS — delo za dol. čas

— iz TOZD Rečica:

MITROVIČ Branka, PK — discipl. ukrep
RIJAVEC Marija, NK — upokojena
PAZLAR Darko, SS — delo za dol. čas

— iz TOZD Podnart:

MIKLAVČIČ Stanko, PK — sporazumno

— iz TOZD Mojstrana:

JANŠA Rudi, K — smrt

POROČILI SO SE:

Hadžič Fatima (TOZD Tomaž Godec), Cesar Ladislav (TOZD Podnart).

Ure rekreacije

Vse zaposlene v DO LIP Bled obveščamo, da smo ponovno organizirali ure rekreacije, ki so vsak petek od 20. do 21.30 ure v telovadnici Osnovne šole prof. dr. Josipa Plemlja na Bledu

Vstop v telovadnico je dovoljen samo v copatah (obutev s črno gumo je prepovedana!). Priporočamo tudi telovadni dres.

Svet za šport in rekreacijo
LIP Bled

Rešitev križanke iz 9. številke Glasila:

Vodoravno:

KDO, IGUASSU, BIG, HOLE, AJA, RAL, VL, BOA, OE, KASTEL, MIKONOS, AN, KK, KIRO, ZA, OR, N, MG, LAO, AW, OZD, AGA, SURTSEY, APO

Prispelo je 22 rešitev.

Žreb je nagrade določil naslednjim:

1. nagrado 750 din Andreju Polajnarju, TO Tomaž Godec
2. nagrado 500 din Tončki Koren, DSSS
3. nagrado 250 din Matjažu Dolencu, TO Rečica

ZAHVALA

Ob upokojitvi se najlepše zahvaljujem sodelavcem oddelka B-6, vrata I in vrata II za lepa darila, ki mi bodo drag spomin.

Vsem skupaj želim še nadalje veliko delovnih uspehov in osebnih sreč!

Mari Rijavec

Pred štiridesetimi leti v Radovni

20. 9. 1944 se je v Srednji Radovni zgodil eden največjih in najbolj krvoločnih zločinov, ki so ga povzročili pobesneli nacistični vojaki divizije Brandenburg. Po naročilu krvnika Göpperta so do tal požgali to mirno vasico, v ogenj pa zmetali vaščane, ki niso uspeli zbežati. V spomin na krvavi dogodek so v tem kraju odkrili spominsko obeležje — velika kamnita roka z imeni žrtev odkriva strašno podobo vojnega časa.

Srednja Radovna je bila majhna vasica ob Radovni, razpeta med pobočji Pokljuke in Mežaklje. Ljudje tod so bili vedno svobodoljubni in kljeni. Takšne jih je tudi zatekla vojna, za borbo so se odločili prvi partizani. Vaščani so začeli organizirano oskrbovati partizane na Mežaklji. Posebno prizadevna sta bila Pangerčev Matevž in Čufarjev Jože, slednji je kasneje padel. Nemci so zaslutili, da domačini pomagajo partizanom. 3. marca 1943 so navsezgodaj pridrveli v vas, Matevža so odgnali v Begunje, Čufar se je rešil. Toda kljub grožnjam so domačini delali dalje za pravično stvar in se skupaj s partizani upirali okupatorju. V vasi se je naselil okrožni komite KPS, kasneje še okrožni odbor OF Jesenice. Proti koncu leta 1943 so bili v Radovni že vsi okrožni forumi: KPS,

OF, SKOJ, VOS in tudi okrožna tehnika. Tod so se sestajali številni gorenjski in vodilni organizatorji narodnoosvobodilnega gibanja.

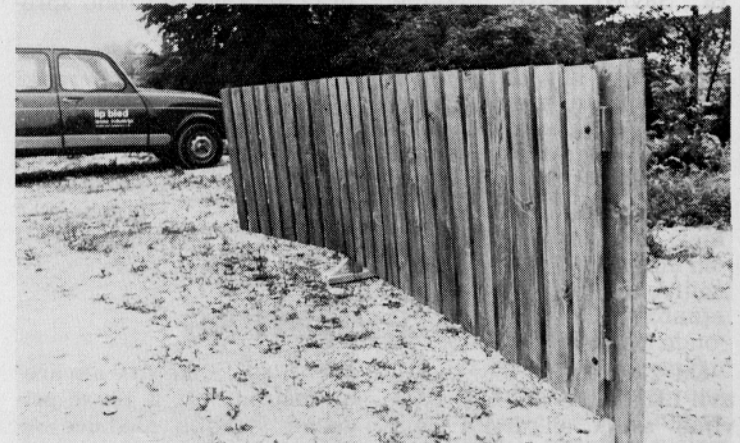
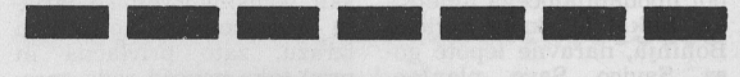
V Radovni so pomagali partizanom od najstarejših do najmlajših. Najvažnejše pa je bilo, da v vasi ni bilo moč najti izdajalca. Radovna je ostajala skrivnostna partizanska postojanka na pragu gestapovskega štaba na Bledu. Nemci so postavljali zasede, toda brez uspeha.

Prve dni v septembru 1944. leta so partizani napadli Nemce, ki so vozili les z vozmi. To pa je bil tudi vzrok, da so okupatorjevi vojaki začeli s povračilnimi ukrepi. Domačinom so zagrozili, takrat so tudi mislili zares.

20. 9. 44 so po dolini grozeče divjali nemški avtomobili, zgodaj zjutraj so ljudje ostrmeli. Za beg je bilo prepozno. Vas so obkolili in začeli kot nori streljati na ljudi. S središča vasi so nemška povelja sikala, ostra kot bič. Sovražnik se je spremenil v zver, željne krvi. V besu so vojaki požgali hiše in gospodarska poslopja. Izginilo je 12 domačij, 24 domačinov, ki so bili tedaj doma, so umorili.

Sovražni vojaki so zmagoslavno odhajali z morišča, dim pa se je visoko valil pod nebo. Po štiridesetih letih, ko se tega dogodka spet spominjamo ob pogledu na belo kamnito roko, z gotovostjo lahko rečemo, da je cela vas darovala življenje za svobodo.

J. R.

V TO Podnart bodo napadli material (ostanke pri proizvodnji sestavljivih regalov) koristno porabili... tudi za vrtno ograje.

Pesem o soncu in dežju

Sonce in dež,
jok in smeh
so mi prijatelji
na poteh življenja.

Jutro se začenja,
pozabljen je včerajšnji
dan, se smejem in jočem,
vsakega nekaj poznam.

S pesmijo hočem
razveseliti ljudi, zanje
bom pela pesmi, dokler
bom živela. Če jih bodo
brali ali ne. Tako sem
pisala, kot je čutilo srce...

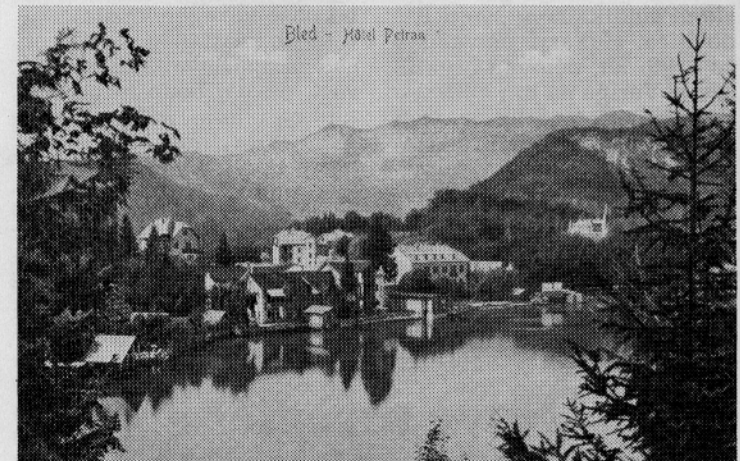
Upanje

Za dežjem sonce sije,
za jesenjo spomladi
vzklije novi cvet.
Tako vrtil se svet bo
skozi svetlobo in temo...

Za žalostjo pride tudi
radost, v naših srcih
nam najdražji gost.
Z bolečino nočem med
ljudi. Smejem se, četudi
mi včasih duša zadrhti.
Med dežjem skrijem vse
solzé. Pa mislim: saj čisto
srečen ni nihcé. Vedno nekaj
hrepenimo, si toliko želimo.

Za dežjem vedno sonce sije,
za jesenjo, zimo pa spomladi
vzklije novi cvet.

Vesna

Izidorček — prvošolček

Izidor — naš ciciban
hiti na prvi šolski dan
po cesti mimo sadovnjaka,
kjer ga mali Janez čaka.
Torbica velika na hrbtu
ga tišči, srce pa plaho
mu razbija. Ko Janeza
zagleda, zagrabi ga norčija:
z zelenim jabolkom ga počí

in takoj v travo skoči...
Šolska hiša bela in velika
kakor slon ju gleda, ko
stojita pri ograji strašno

bleda. Izidor se v gneči
prebije do razreda, vsede
se v zadnjo klopo, da vse
tam spredaj gleda. Pred
tablo tovarišica se jim
predstavi, Izidorju se pa
nasmeji, na hrbtu mu še
vedno torbica tiči.

Ko pa naš junak domov
zavije, mamico zagleda in
ji kar zavpije: Ni bilo tako
hudó, jutri pa že bolje bo!

Vesna

Zahvala

Ob boleči izgubi drage žene, mame

ROZKE ČUDEN

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali in z nami sočustvovali ter jo spremili na zadnji poti.

Posebna zahvala za podarjeno cvetje, godbi na pihala in za prelepe besede ob odprtem grobu.

Žalujoči mož Vinko, sinova Vinko in Vojko

Rekli so

Govorjenje še ni dejanje.

Najbolj učinkovito zdravilo
za prepir je prijateljski po-
govor.

Nikoli ne ubežiš tistemu, ki
si mu storil krivico.

Ne pozabi, da jezik nima ko-
sti.

Gnilih sadežev ne ponujaj
niti sovražniku.

Predrznega obsodijo tudi za
tisto, česar ni storil.

Naglica nima nikoli obilne-
ga klasja.

Glavni in odgovorni urednik:
Peter Debelak, tehnični
urednik: Nada Frelj, člani:
Franc Mencinger, Janez Sta-
re, Franc Globočnik, Branko
Urh, Anton Noč, Jure Rav-
nik, Miro Kelbl in Ciril Kra-
igher.